

C86 – CUL11

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

1 februari 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de gebrekkige motivering bij de beslissingen van het Vlaams Fonds voor de Letteren	1
Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de mogelijkheid tot restitutie van in Vlaanderen geroofde kunstwerken uit het buitenland	4
Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de ondersteuning van recreatieve sportmanifestaties	6

Waarnemend voorzitter: de heer Erik Arckens

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandebossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de gebrekkige motivering bij de beslissingen van het Vlaams Fonds voor de Letteren

De voorzitter: De heer Vandebossche heeft het woord.

De heer Dany Vandebossche: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is niet mijn bedoeling hier individuele gevallen aan te kaarten. In de verslagen van de ombudsdienst kunnen we echter lezen dat er bij het Vlaams Fonds der Letteren (VFL) flagrante problemen zijn. Zo heeft eenzelfde schrijver in 2007 opnieuw een klacht ingediend.

De Vlaamse Ombudsdienst stelt dat er problemen zijn op het gebied van afdoende motiveringen. Dat is al een paar keer gezegd. Het VFL heeft daar tot nu toe niet veel mee gedaan. Ik stel hier niet in vraag of een beslissing al dan niet terecht is genomen of dat iemand in een specifiek geval al dan niet recht heeft op subsidies. Uit contacten en mails maak ik wel op dat een groep schrijvers die geen of weinig subsidies ontvangt van het VFL, gelooft dat er een geest van vriendjespolitiek waart door dat fonds. Ik wil hier niet beweren dat die stelling klopt.

In elk geval is er een polarisatie. Mensen raken verzuurd. Een groep misnoegde schrijvers reageert gelaten. De polarisatie wordt nog meer gevoed door de strubbelingen in verband met de onafhankelijke auteursvereniging en de oprichting van een nieuwe belangenvereniging, die, volgens sommige auteurs, al te zeer aanleunt bij de subsidieverlener zelf.

Vorige week nog heb ik een mail ontvangen waaruit blijkt hoe diep het probleem zit. De oude auteursvereniging bestaat honderd jaar en heeft daarom een feest gepland. Het VFL wijst echter een subsidie voor die viering af. Ik moet u dan ook niet zeggen dat er bij sommigen een perceptie is ontstaan dat het fonds niet altijd objectief oordeelt.

Individueel hebben in hun relatie met dergelijke instanties het recht om kritiek te leveren. Wij hebben de plicht om daarnaar te luisteren. In deze context is het belangrijk dat elk vermoeden van willekeur zo veel mogelijk wordt uitgesloten. Dat kan alleen maar als het fonds correct communiceert.

In de verslagen van de ombudsdienst is al meermaals verwezen naar het feit dat een aanvraag met één pennentrek wordt afgewezen. Zo staat er bijvoorbeeld dat een werk 'te weinig literaire kwaliteit heeft'.

Ik herinner me nog zeer goed dat in artikel 15 van het decreet staat dat er een gemotiveerd besluit van het beslissingscollege noodzakelijk is. In het huishoudelijk reglement van het VFL werd daarop een afwijking opgenomen. Er wordt eerst een algemene motivering gegeven. Nadien volgt een nadere motivering.

Voor mij kan dat niet. Die bepaling is in strijd met het decreet. Er is een wettelijke bepaling die het fonds verplicht een motivering te geven. De ombudsdienst heeft daar al herhaalde malen op gewezen. Ze stelt dat de motivering "bij voorkeur volledig uitgeschreven" moet zijn. Dat lijkt me ook logisch.

Mijnheer de minister, er is me een bizar geval bekend. Iemand was vergeten de gevraagde zes exemplaren van het te bespreken boek in te dienen bij het VFL. De aanvraag werd verworpen. Er werd geen nadere motivering gegeven. Wel werd de mogelijkheid gegeven om meer informatie op te vragen.

Dat is het systeem waarvan de ombudsdienst zegt dat het strijdig is met de decretale bepalingen. Hij heeft op zijn beurt de motivering bij het inhoudelijk negatieve advies opgevraagd. Die uitgebreide motivering zegt in enkele regels dat er onvoldoende literaire kwaliteit is, dat de personages niet geloofwaardig zijn, dat de dialogen geforceerd zijn, dat er clichés in het boek staan, en dat het geen diepgang heeft. Je moet het maar kunnen wanneer de boeken niet eens zijn doorgestuurd. Doordat zelfs de zogenaamde uitgebreide motivering zo passe-partout is, leeft de auteur nu nog altijd in de overtuiging dat niemand bij het VFL zijn boek ooit in handen gehad heeft, laat staan gelezen.

Het is dus noodzakelijk dat het VFL een goede communicatie voert, maar vooral dat de motivering steeds concreet en duidelijk is. Het systeem van eerst een algemene en vervolgens een gedetailleerde motivering, kan niet volgens het VFL-decreet.

Er is een ander geval dat ik hier nog niet vermeld heb, namelijk de samenstelling van de beroepscommissies. De heer Vermeulen zal zich ongetwijfeld herinneren dat we in de vorige legislatuur nog wijzigingen hebben aangebracht in onder andere de samenstelling van de beroepscommissies. In dit geval bleek dat de beroepscommissie niet binnen de gestelde termijn was samengekomen en dan geldt de regel dat het eerst uitgebrachte advies bevestigd wordt.

Ik heb twee vragen. De Vlaamse Ombudsdienst stelt dat bij een beslissing over subsidies er onmiddellijk een concrete en duidelijke motivering moet zijn. De werkwijze van de 'achterafmotivering' garandeert niet dat de aanvragers op een goede manier op de hoogte gebracht worden van het 'gemotiveerde besluit' van het beslissingscollege. Volgens mij is dit strijdig met de decretale bepalingen. Volgt u deze redenering? Denkt u aan verder overleg met het VFL om erover te waken dat het elke zweem van willekeur, slordigheid en weinig doeltreffende informatieverstrekking in de toekomst zal vermijden?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de heer Vandebossche maakt terecht de opmerking dat het hier niet de juiste plaats is om individuele dossiers van schrijvers te bespreken en te beoordelen. Niettemin wil ik opmerken dat vrijwel de hele nota gebaseerd is op één bekend, concreet dossier, met name het dossier van de heer Hendrickx.

De heer Dany Vandebossche: Mijnheer de minister, er is verwezen naar één dossier. U moet de verslagen van de Vlaamse Ombudsdienst lezen. In het jaarverslag 2005 staat een aanbeveling van de ombudsdienst. Misschien moet het VFL deze eens ter harte nemen.

Minister Bert Anciaux: Ik dacht dat het opportuun zou zijn om bijkomende informatie over dat dossier te geven, maar dat is dus niet nodig.

Dit neemt niet weg dat ik de uitspraken van de Vlaamse Ombudsdienst ernstig neem. Vandaar dat ik onmiddellijk contact heb opgenomen met de directeur van het fonds en deze problematiek heb laten agenderen op het fondsbestuur. De evaluatie van de werking van het VFL werd, zeker de laatste jaren, unaniem positief gewaardeerd door deze commissie, daarom wil ik deze vraag naar de problematiek van de motiveringen gedetailleerd beantwoorden.

Laat me toe eerst stil te staan bij de opmerkingen ten aanzien van de concrete en duidelijke motivering en de werkwijze van de achterafmotivering. In elke mededelingsbrief die in naam van het beslissingscollege en het fondsbestuur wordt ondertekend door de directeur en de stafmedewerker die het dossier heeft begeleid, is de samenstelling opgenomen van de betrokken adviescommissie en het beslissingscollege. Elke brief is gedateerd en verwijst duidelijk naar de datum van de beslissing door het beslissingscollege. Het fonds behandelde in 2006 aanvragen van 149 auteurs voor werkbeurzen, gespreid over 176 deeldossiers. Een auteur kan immers een werkplan indienen voor verschillende genres. De commissieleden lezen elk afzonderlijk het ingezonden dossier en de meegestuurde boeken. Bij het opmaken van het advies in de adviescommissie worden uitgebreid

notities gemaakt van de besprekingen, vaak gepersonaliseerd voor elk commissielid, en worden de kernargumenten samengevat in een eindadvies per dossier. De bundeling van de individuele eindadviezen wordt voor een eindbeslissing aan het beslissingscollege voorgelegd. De voorzitter van de betrokken adviescommissie licht de adviezen mondeling toe bij de bespreking in het beslissingscollege. Het besluit wordt in een mededelingsbrief aan de aanvrager bekendgemaakt. In deze mededelingsbrief is de motivering van het besluit opgenomen.

Enkel voor werkbeurzen is gekozen voor de weg van de getrapte motivering. Ten eerste is er een toelichting bij de behandeling van de dossiers en de gehanteerde criteria in een algemene motivering. Ten tweede is er een bijkomende motivering, op vraag van de betrokkene. Het fondsbestuur heeft in het belang van de aanvrager gekozen voor een snelle mededeling van de beslissing via de getrapte motivering. Dat principe is ingeschreven in artikel 7.3.1 van het huishoudelijk reglement.

De eindredactie van de beslissing wordt opgesteld door het fondssecretariaat, in overleg en eventueel via e-mail met de commissieleden. Dat gebeurt op basis van de goedgekeurde verslagnotities. Aan die redactie wordt veel zorg en tijd besteed, in het belang van de taalgevoelige aanvrager. Indien elke beslissing in de 176 werkbeurzendossiers in de mededelingsbrief moet worden opgenomen, zal het tijdstip van mededeling minimum anderhalve maand later vallen. In dat geval zal het aantal vergaderingen en het tijdsbeslag van de commissieleden minimaal verdrievoudigen en is een versterking van de staf van het secretariaat noodzakelijk.

Bij de behandeling van aanvragen tracht het fonds zo cliëntgericht mogelijk te handelen, de snelheid en de accuratesse van de behandeling te bevorderen en de kosten te verlagen. Ik geef ter illustratie vier voorbeelden. Een: het fonds nodigt de aanvrager uit om toelichtingen bij zijn dossier te bezorgen. Dat moet een gelijke behandeling van alle dossiers garanderen. Twee; het fonds vraagt boeken die bij de aanvraag ontbreken rechtstreeks op bij de uitgeverij in plaats van via de omweg van de auteur. Dat was overigens het geval in het door u aangehaalde 'bizarre geval'. Drie: in het belang van de auteur communiceert het fonds rechtstreeks met de auteur over aanvragen voor buitenlandse auteursbezoeken. Vier: het fonds wisselt informatie over kwaliteitsbeoordelingen van buitenlandse vertalers uit met de Nederlandse collega's.

In het belang van de aanvrager kiest het fonds dus voor een constructieve en rechtvaardige cliëntgerichte benadering. Ik denk dat dit correct verloopt.

De gemotiveerde besluiten geven de kernargumenten van de beslissing weer, getoetst aan het reglement.

Daarbij wordt geen gebruik gemaakt van standaardzinnen maar worden de plus- en minpunten van de individuele aanvraag behandeld. Vermits de toetsing gebeurt aan de hand van vastgestelde criteria kunnen er in de verschillende beoordelingen bepaalde elementen terugkeren, maar die zijn dan steeds gelinkt aan het concrete dossier.

Dat motiveringen tot één zinnetje worden herleid, geldt zeker niet voor de bekendmakingen die nu gebeuren. De motiveringen worden door het nog jonge fonds – het is actief sinds 2000 – voortdurend verfijnd. Geleerd uit ervaring en dankzij de uitbreiding van de werkingsmiddelen via de budgetverhogingen voor het VFL, ontstond ruimte voor een groter aandeel van deze specifieke werkingskosten in de dotatie.

Gezien de opmerkingen van de Vlaamse Ombudsdienst heb ik niettemin gevraagd om na te gaan in hoeverre deze getrapte motivering nog kan worden verbeterd en aangedrongen op een blijvende aandacht voor de kwaliteit van de motiveringen. Ik besef natuurlijk ten volle dat het geen exacte wetenschap betreft. Het spreekt vanzelf dat ik uw oproep bijtreed om erover te waken dat elke zweem van willekeur, slordigheid en weinig doeltreffende informatieverstrekking in de toekomst wordt vermeden. Ik blijf ervan overtuigd dat er voldoende bewakingselementen zijn ingebouwd om dat te verzekeren, al blijft het natuurlijk noodzakelijk alert te blijven.

De samenstelling van alle advies- en beslissingsorganen van het VFL wordt periodiek – en uiterlijk na vier jaar – gewijzigd. Elk dossier wordt op dezelfde wijze zorgvuldig behandeld en wordt als nieuw beschouwd, los van de voorgeschiedenis ervan. De eventuele betrokkenheid van een commissielid wordt steeds bevraagd en leidt tot uitsluiting bij de bespreking en de besluitvorming. Een onafhankelijke beroepscommissie beslist autonoom over elk bezwaarschrift, na het organiseren van een hoorzitting op vraag van de betrokkene.

De informatieverstrekking beoogt een maximale bereikbaarheid. Via de website kunnen alle reglementen, aanvraagdocumenten, inzenddata, overzicht van beslissingen en jaarverslagen worden geraadpleegd en gedownload. In het maandelijks e-zine wordt actuele informatie onder de aandacht gebracht. Het uitgebreide jaarverslag bevat alle details van beslissingen, algemene motiveringen en beleidsaccenten van het VFL. In elke briefwisseling wordt duidelijk aangegeven dat alle informatie ook kan worden opgevraagd en per post bezorgd. De aanvragers worden geattendeerd op inzenddata en wijzigingen aan reglementen en documenten. Via e-mail, telefoon en fax worden dagelijks tientallen individuele vragen doelgericht beantwoord. In de informatieversterving kiest het fonds voor een cliëntgerichte benadering en niet voor een restrictief formalistisch beleid. Het grootste deel van zijn doelpubliek zijn geen juristen of

professionele dossiersamenstellers maar bevlogen kunstenaars die hun creatieve ding moeten kunnen doen met ondersteuning van het VFL, niet ondanks het VFL. In de duizenden communicaties die jaarlijks de deur uitgaan, zal inderdaad al eens een fout zitten en zelfs die ene fout moet de organisatie proberen te vermijden. Als daardoor de kansen en rechten van de aanvrager geschonden worden, wordt het maximale gedaan om de schade voor de betrokkene te herstellen. Ik wil hierbij wel een verschil maken tussen een systematische fout en een occasionele fout. In de casus waarvan sprake is er in vijf voorgaande fasen juiste informatie verstrekt, enkel in een laatste mededeling is verouderde informatie opgenomen door een ongelukkige kopiëring uit een oudere standaardbrief. Dit had vermeden kunnen worden, maar we spreken hier absoluut van een occasionele fout.

Afsluitend durf ik stellen dat het fonds getuigt van erg behoorlijk bestuur en dat ik er alle vertrouwen in heb dat dit ook zo zal blijven. Ik hoop daarmee op afdoende wijze te hebben geantwoord op uw vragen. Ik zal de bijlage met betrekking tot het concrete dossier niet overmaken aan de commissieleden.

De heer Dany Vandenbossche: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil nog een laatste passage voorlezen: “Het is aangewezen dat het fonds bij de mededelingen van de beslissingen inzake subsidies ook de motivering meteen meedeelt. Het is aangewezen dat de adviescommissie schriftelijke adviezen uitbrengt die gedateerd zijn en de samenstelling van de adviescommissie vermelden. Deze adviezen zijn immers van belang voor de motivering van de beslissing.” Dat is een document van de ombudsdienst, definitief gekwalificeerd op 17 januari 2007 of exact veertien dagen geleden. Het gaat niet over een oud dossier, maar over het nieuwe waarnaar u verwees. Ik weiger om in een kamp te worden ingedeeld. Als er iets fout loopt in een instelling of als er opmerkingen zijn van het cliënteel van die instelling, dan hebben we de plicht om dat te melden. Dat gebeurt trouwens zeer frequent in andere gevallen. Ik herinner u aan de discussies over de VRT in deze commissie.

U zegt in uw antwoord dat bij het aanvragen van subsidies formalisme eigenlijk niet zo heel belangrijk is en dat het gaat om bevlogen kunstenaars. Ik ben daar absoluut voor. Ik hoop dat dit voor alle subsidieaanvragen in de kunstensector ook zo is, want zonder formalisme zitten we in een ander verhaal.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Vandenbossche, u hebt de verdomde plicht om alle mogelijke misbruiken en alle mogelijke onjuistheden aan te kaarten. Het is mijn verdomde plicht om dat na te kijken. Wat dat betreft, ben ik wel de laatste om u op te delen in een of ander kamp. Maar ik moet vaststellen dat het fonds

– en wellicht zelfs de twee fondsen waarmee ik wil en moet werken – behoorlijk werkt en dat heb ik in mijn antwoord proberen duidelijk te maken. Dat doet geen afbreuk aan het feit dat er wellicht een aantal fouten zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren.

De heer Dany Vandebossche: Ik heb hier nooit gezegd dat ze niet goed werken, integendeel. We zitten nu in een zeer rare discussie over de fondsvorming waarbij we misschien eens kunnen teruggrijpen naar de discussies die hier zes jaar geleden zijn gevoerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Dany Vandebossche treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de mogelijkheid tot restitutie van in Vlaanderen geroofde kunstwerken uit het buitenland

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is ondertussen al een tijdje geleden dat ik u hierover heb aangesproken. Ik heb het dossier met betrekking tot de restitutie van geroofde kunstwerken terug opgehaald naar aanleiding van een recent bezoek dat ik bracht aan de Sint-Gummaruskerk in Lier. De gids herinnerde eraan dat op 2 september 1794 door de citoyen Metoyen, adjoint de la Commission des Arts, twee werken van Rubens en een van Jacob Jordaens werden geroofd. Ze hangen nu in Dijon en Bordeaux. Lier is natuurlijk geen uitzondering, want we zijn een land dat veel bezettingen heeft gekend en vaak werd beroofd.

Volgens de vice-voorzitter van de wereldorganisatie van kunsthandelaars Jan De Maere groeit er een internationale consensus over de teruggave van geroofde kunst. In de Gazet van Antwerpen verklaarde hij daarover: “Vlaanderen moet nu maar eens stappen ondernemen tegen Frankrijk dat sinds Napoleon volhangt met meegenomen Vlaamse meesters. Onder Napoleon verdwenen er meer dan onder de twee wereldoorlogen samen. Slechts een derde daarvan zou zijn teruggekomen, met name de objecten die in Parijs zaten.” Volgens De Maere is het juridisch bewijsrecht veranderd. Vroeger moesten eigenaars het onomstotelijk bewijs van hun bezit kunnen leveren, terwijl nu een groot vermoeden van onrecht en verlies volstaat.

Ik heb het daarover een eerste keer met u gehad naar aanleiding van een interpellatie op 14 december 2000. Ik

had toen de indruk dat u niet negatief stond tegenover de mogelijkheid om geroofde cultuurgoederen uit Vlaanderen terug te vorderen. U bevestigde dat inzake cultuurgoederen die in bepaalde periodes werden ontvreemd, juridische stappen konden worden gezet en dat ook diplomatieke afspraken tot de mogelijkheden behoorden. U zei: “We zullen op geen enkele wijze afstand doen van rechten die we kunnen laten gelden. Ik wil dan ook ijveren voor de bevestiging van het eigendomsrecht van Vlaanderen van kunstwerken, waardevolle documenten, gebruiks- en rituele voorwerpen enzovoort.

U kondigde de opstart aan van een Vlaams Centrum voor Kunsthistorische Documentatie, een samenwerkingsverband tussen de musea voor schone kunsten van Gent, Antwerpen en Brugge. U verklaarde zich bereid om een grondig onderzoek te laten uitvoeren indien dat nog niet door de ter zake bevoegde commissies was gebeurd. U zou ook het initiatief nemen om tot een consensus te komen binnen de Vlaamse Regering aangaande de te nemen diplomatieke demarches. Ik weet niet wat daarvan in huis is gekomen.

Als ik het goed voor heb, werd pas in december 2006 de vzw Vlaamse Kunstcollectie opgericht, een structureel samenwerkingsverband tussen de drie kunsthistorische musea van Vlaanderen: het Groeningemuseum in Brugge, het Museum voor Schone Kunsten in Gent en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen. De samenwerking geldt op alle vlakken van de museumwerking: de collectieregistratie, de collectieontsluiting, de tentoonstellingen, het wetenschappelijk onderzoek, het behoud en beheer, de veiligheid enzovoort. Tenzij ik me vergis, is er geen sprake van het onderzoek naar vervreemd erfgoed, tenzij dat onder het wetenschappelijk onderzoek zou vallen.

De voorzitter van de vzw is de heer Van Grembergen. Toen hij u opvolgde als minister van Cultuur liet hij weten dat hij het contraproductief vond om werken terug te vorderen die hier tweehonderd jaar geleden werden gestolen. Hij argumenteerde dat dat de samenwerking tussen de musea in het gedrang zou brengen. Hij zei ook dat het uiteindelijk nog niet zo slecht is voor onze culturele uitstraling om de werken te laten waar ze zijn. Ik maak me daarbij de bedenking dat niet alle dieven op zoveel begrip kunnen rekenen.

Op mijn vraag naar de mogelijkheid om de UNESCO in te schakelen om te bemiddelen bij eventuele onderhandelingen over de recuperatie van erfgoed werd destijds geantwoord dat het onderzoek eerst moest zijn afgerond, dat dan het Topstukkendecreet goedgekeurd diende te worden en dat vervolgens ook de UNESCO-conventies over illegale trafiek, import en export van cultuurgoederen moeten worden geratificeerd.

De goedkeuring van het Topstukkendecreet gebeurde in januari 2003 en het uitvoeringsbesluit verscheen op

6 februari 2004. Pas 3 jaar later wordt het eerste van de twee Unesco-conventies aan dit parlement ter goedkeuring voorgelegd: het verdrag met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om de ongeoorloofde invoer, uitvoer en overdracht van eigendom van cultuurgoederen te voorkomen. Dat is moeilijk te begrijpen. Het verdrag van 24 juni 1995 dat daar complementair aan is, de zogenaamde Unidroit-conventie aangaande gestolen of onwettig uitgevoerde cultuurvoorwerpen, moet nog altijd ter goedkeuring worden ingediend in het parlement.

Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat er al die jaren niets is gebeurd met betrekking tot de restitutie van kunstwerken die hier in de loop van de geschiedenis werden ontvreemd. Vandaar dat ik graag een stand van zaken zou krijgen. Blijft u achter uw engagement van de vorige legislatuur staan? Bent u bereid om de vzw Vlaamse Kunstcollectie te gelasten met het onderzoek dat u destijds door het nooit opgerichte Vlaams Centrum voor Kunsthistorische Documentatie wilde laten uitvoeren? Is er ondertussen al iets gebeurd op dat vlak?

Werd er binnen de Vlaamse Regering al gesproken over diplomatieke demarches met het oog op de restitutie, zoals u 7 jaar geleden al wilde doen?

Werd al onderzocht welke juridische mogelijkheden er zijn?

Hoe komt het dat het UNESCO-verdrag van 14 november 1970 nu pas in het Vlaams Parlement werd ingediend en waarom is dat nog niet het geval voor de zogenaamde Unidroit-Conventie van 24 juni 1995 aangaande gestolen of onwettig uitgevoerde cultuurvoorwerpen? Ik herinner u eraan dat u dat vijf jaar geleden, op 28 februari 2002, in het licht van het 'jaar van het cultureel erfgoed' van de Verenigde Naties prioritair noemde.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, achtbare collega's, de vragen inzake de restitutie van uit Vlaanderen geroofde kunstwerken zijn voor mij een welkome aanleiding om terug te blikken op het cultureel erfgoedbeleid dat ik in de loop van de voorbije jaren, samen met de sector en de andere erfgoedactoren in Vlaanderen, mocht realiseren. Op dit beleid terugblikken, geeft mij een goed gevoel. Ik meen dat er in de loop van de afgelopen jaren een beleidsstructuur werd opgebouwd die de nodige grond geeft voor de verdere uitbouw en ontwikkeling van de erfgoedzorg in Vlaanderen. Het nieuwe Erfgoeddecreet dat ik in de loop van 2008 ter stemming aan het Vlaams Parlement wil voorleggen, beschouw ik als de sluitsteen van de in die periode geleverde inspanningen. Het vormt de sluitsteen en tegelijkertijd ook het fundament voor de verdere ont-

wikkeling. Het moge immers duidelijk zijn: het erfgoedveld is in volle ontwikkeling.

Het nieuwe Erfgoeddecreet beschouw ik dan ook vooral als basis van waaruit de beleidsmatige aanpak van het cultureel erfgoed in Vlaanderen verder kan gaan. Het gaat vooral om een synthese en een herordening van de in de afgelopen jaren ontwikkelde beleidslijnen. Het is dus zeker geen decreet dat de ambitie heeft om definitieve regelingen vast te leggen. Het moet integendeel een decreet worden dat de nodige openheid en reflexiviteit heeft om de verdere veldevoelutie mogelijk te maken en te bevorderen.

Ik zie het nieuwe Erfgoeddecreet als een open einde van mijn twee ambtsperiodes: een Erfgoeddecreet dat samenvat wat bereikt is en de volgende minister van Cultuur uitnodigt om verder te gaan met deze ongeoorlooflijk boeiende materie. Het stemt mij gelukkig dat ik in de afgelopen jaren een aantal belangrijke dingen heb kunnen realiseren ten gunste van de erfgoedzorg. De middelen voor de erfgoedzorg zullen bij het einde van mijn tweede ambtsperiode in 2009 meer dan verdrievoudigd zijn sinds het aantreden van deze regering in 1999. In 1999 was het bedrag 3.919.197 euro. Het loopt op tot 13.930.000 euro.

Beleidsmatig ben ik zeer gehecht aan wat ik heb gerealiseerd op het vlak van de ontsluiting van het cultureel erfgoed en van de publieksdeelname. Door het sluiten van erfgoedconvenants met talrijke steden en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is het cultureel erfgoed in de steden en gemeenten meer zichtbaar geworden. De Erfgoeddag en de Week van de Smaak brengen enerzijds alle organisaties die de zorg voor het cultureel erfgoed als hun kerntaak aanzien, en anderzijds de smaakcultuur onder de aandacht van de pers en het publiek. 'Hoge' en 'lage' cultuur vermengen zich met elkaar. Dat leidt tot een veelvuldig geschakeerde publieksdeelname.

Ik meen dat het maatschappelijk draagvlak voor het cultureel erfgoed in Vlaanderen vele malen sterker is geworden. Dit nog steeds toenemende draagvlak doet het beste verhopen voor de verdere evolutie van het rijke erfgoedveld in Vlaanderen. We hebben dus echt niet het gevoel te hebben stil gezeten, wel integendeel.

Ook wat betreft de bescherming van het cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang – de 'nationale schatten' – kon ik, samen met mijn collega en vriend Van Grembergen, belangrijke stappen zetten. Met het Topstukkendecreet van 2003 kwam er, voor het eerst sinds 1960, een wettelijke regeling die in december 2004 ook de nodige uitvoeringsbesluiten kreeg. De Vlaamse Kunstcollectie, het samenwerkingsverband tussen de grote Vlaamse kunstmusea, werd opgestart en kreeg

eind 2006 een eigen juridische structuur als vzw. De Vlaamse overheid neemt hieraan deel via het KMSKA.

Het zal u allicht ook niet ontgaan zijn dat ik in de loop van de jaren een aantal belangrijke cultuurgoederen door middel van aankoop voor Vlaanderen heb weten te behouden. In 2004 werd de tekening ‘Christus aan het volk getoond’ van James Ensor verworven, in 2005 de ‘Prova-car’ van Panamarenko, eind 2005 de ‘Pense-Bête’ van Marcel Broodthaers en eind 2006 het glazeniersarchief-Capronnier. Ik stel dus met genoeg vast dat er ook op dit vlak veel is gebeurd.

Eens de UNESCO-conventie van 1970 met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om de ongeoorloofde invoer, uitvoer en overdracht van eigendom van cultuurgoederen te voorkomen, geratificeerd is, kan Vlaanderen inderdaad de problematiek van de in de loop van de geschiedenis uit Vlaanderen geroofde kunstwerken aan de orde stellen. Ik wil er wel op wijzen dat de UNESCO-conventie van 1970 niet retroactief is. Bij de toepassing gaat het veeleer om cultuurgoederen die zich nu, op een betwistbare wijze, in het rijke Vlaanderen bevinden en gerestitueerd zullen worden aan andere landen dan omgekeerd.

Samenvattend kan gesteld worden dat stilaan aan alle randvoorwaarden voldaan raakt om ook initiatieven te nemen om de eertijds uit Vlaanderen geroofde cultuurgoederen terug te brengen. Los van de vraag of dit via diplomatieke of juridische weg of via een combinatie van beide moet gebeuren, is het belangrijk dat er in eerste instantie duidelijkheid komt over de cultuurgoederen die voor een initiatief tot restitutie in aanmerking komen. Eens hierover duidelijkheid is, kan de Vlaamse Regering beslissen voor welke cultuurgoederen ze naar een restitutie wil streven, voor welke cultuurgoederen dit minder aangewezen is en voor welke cultuurgoederen naar een tussenoplossing gekeken moet worden. De problematiek is complex. Radicale en snelle oplossingen getuigen in deze van weinig realiteitszin.

We hebben het probleem zelf al eens bekeken, er is onvoorstelbaar veel Vlaamse kunst in schitterende musea in heel de wereld. Spijtig genoeg is een deel geschonken of verkocht, soms voor een appel en een ei. In Oostenrijk, in Sint-Petersburg is er geen gestolen kunst. We weten in welk land er gestolen kunst is. Ik ben zinnens om die problematiek persoonlijk aan te kaarten bij de huidige en wellicht nog meer bij de toekomstige minister van Cultuur van dat land. We zullen proberen om daarmee voor het einde van deze legislatuur minstens een begin te maken. Maar het is zeer belangrijk om voorzichtig tewerk te gaan.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Als leek in deze commissie, vond ik het toch wel eens interessant om te luisteren naar de beleidsintenties met betrekking tot het

erfgoed. Ik denk dat dit een belangrijke materie is, die steeds meer aandacht krijgt bij het brede publiek.

U wacht nog op de goedkeuring van de UNESCO-conventie. De Vlaamse Regering heeft die ingediend in dit parlement, ik veronderstel dat ze dus binnen enkele weken op de agenda van de commissie voor Buitenlands Beleid komt. U wilt dit probleem nog in deze legislatuur aanpakken. Het verwondert me wel een beetje dat het maken van een inventaris ook uitgesteld wordt tot de conventie is geratificeerd door het Vlaams Parlement. Ik zie niet in waarom dat niet eerder kan gebeuren. Maar u bent van plan om stappen te ondernemen, ook op het diplomatieke vlak. Ik denk dat het geen onmogelijke opdracht is, ook al is het land waarnaar u verwijst, niet het gemakkelijkste land om mee te onderhandelen. Maar er zijn voorbeelden. Vorig jaar is het Metropolitan Museum of Art in New York, na lange onderhandelingen met de Italiaanse minister van Cultuur, akkoord gegaan met de teruggave van Romeinse en Etruskische voorwerpen die ooit uit Italië werden gesmokkeld. Als Italië tot een overeenkomst kan komen met de Verenigde Staten, waarom zou Bert Anciaux dat dan niet kunnen doen met bijvoorbeeld Frankrijk?

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de ondersteuning van recreatieve sportmanifestaties

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, geachte collega's, tijdens de begrotingsbespreking benadrukte de minister het belang van recreatieve sportmanifestaties in het kader van het verhogen van de sportparticipatie via een doelgericht 'Sport voor Allen'-beleid. U zei: "Veel activiteiten in de sportwereld zijn particulier initiatief. In de mate dat deze activiteiten kaderen binnen de doelstellingen van de beleidsnota Sport, kan onder de koepel 'Sportend Vlaanderen' financiële ondersteuning worden verleend aan massa- en recreatieve sportmanifestaties of grootse sportacties die aanzetten tot meer en beter sporten." Tijdens deze begrotingsbespreking antwoordde de minister bovendien op een vraag van de heer Sauwens dat hij iets wil doen aan de wildgroei aan aanvragen voor subsidies voor sportmanifestaties en dat er daarom eind november een nieuw reglement zou klaar zijn.

De sector wachtte vol ongeduld op de nieuwe aanvraagformulieren. Vooral voor die manifestaties die

begin 2007 worden georganiseerd werd het dringend. In de week van 8 januari verschenen op de website van Topsport Vlaanderen eindelijk de aanvraagformulieren voor 2007. Daaruit blijkt dat voortaan enkel nog topsportmanifestaties die aan welbepaalde criteria voldoen, zullen worden gesubsidieerd. In de begeleidende brief, die ook te vinden is op de website, laat u weten dat de kredieten versnipperen over diverse grote tot zelfs kleine manifestaties, geen efficiënte werkwijze is. Het zou niet langer realistisch noch opportuun zijn om het krediet te verdelen over te veel manifestaties, waardoor het toegekende subsidiebedrag steeds kleiner en bijgevolg minder zinvol wordt. U kondigt aan dat het uw bedoeling is om in 2007 het aantal manifestaties dat ondersteund wordt, te beperken. U wilt enkel grote manifestaties weerhouden, die een hoge sportieve meerwaarde, deelname van de internationale top en grote uitstraling naar een breed publiek als criteria combineren. Dat wekt ongerustheid bij de organisatoren van recreatieve sportmanifestaties.

U hebt een nieuw aanvraagreglement aangekondigd voor alle sportmanifestaties. Vandaag blijkt dat de zaak wordt toegespitst op echte topsportevenementen met internationale uitstraling. Betekent dit dat u een nieuw reglement voor recreatieve sportmanifestaties zult uitvaardigen? In de begroting is een pot van 183.000 euro opzijgezet voor 'facultatieve subsidies'. Is dat geld voor de recreatieve manifestaties bestemd? Als dat het geval is, hoe zult u dat geld dan gebruiken, gezien het feit dat er nog geen reglement beschikbaar is? En wat doet u met organisatoren van manifestaties die de afgelopen jaren steun kregen maar nu niet goed weten hoe ze steun kunnen krijgen voor de evenementen die ze begin 2007 organiseren?

Hoe past uw redenering over ondersteuning van sport en topsport in uw visie om dat grote Sport voor Allen-beleid in de toekomst te voeren? Hoe zult u dat concreet aanpakken als er geen nieuw ondersteuningreglement voor recreatieve manifestaties komt?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil hier enige verduidelijking geven, want er wordt van dit dossier een potje gemaakt. Vlaanderen ondersteunt sportevenementen via twee kanalen. Topsport Vlaanderen ondersteunt topsportmanifestaties via de basisallocatie 'Topsport'. Topsportmanifestaties verschillen van Sport voor Allen-manifestaties, en dat weerspiegelt zich ook in het beleid. Sport voor Allen-manifestaties worden ondersteund via het programma Sportend Vlaanderen. U zou moeten weten dat er al jaren een reglement voor recreatieve manifestaties bestaat.

Voor de Topsport Vlaanderen-manifestaties heb ik de lat voor 2007 zeer hoog gelegd, zodat de middelen niet worden versnipperd. Het aantal manifestaties wordt

beperkt: enkel echt grote manifestaties die een echte sportieve meerwaarde bieden, worden weerhouden. De deelname van de top moet gegarandeerd zijn en er moet voor de Vlaamse Gemeenschap veel communicatieve return zijn. Ten slotte: indien mogelijk worden in de marge van het evenement jeugdinitiatieven voorzien. Het gaat dus over Topsportmanifestaties, en niet over Sport voor Allen-manifestaties. Het is de bedoeling om de ontstane wildgroei aan te pakken en los van historisch gegroeide realiteiten een duidelijk onderscheid tussen beide soorten manifestaties te maken. Mijn collega's zijn het met me eens dat het nodig was om moedige keuzen te maken.

Organisatoren kunnen nu volgens de nieuwe reglementering via de website een aanvraagformulier indienen om in 2007 voor subsidiëring in aanmerking te kunnen komen. In mijn beleidsbrief Sport heb ik inderdaad het volgende geschreven: "In de mate dat Sport voor Allen-activiteiten kaderen binnen de doelstellingen van de beleidsnota Sport, kan onder de koepel Sportend Vlaanderen financiële ondersteuning worden verleend aan massa- en recreatieve sportmanifestaties of grootse sportacties die aanzetten tot meer en beter sporten."

Ik kies daarbij resoluut voor het bevorderen van de participatie, en in functie daarvan voor het ondersteunen van projecten. Ik wil dus via een reglement Sportend Vlaanderen evenementen en acties ondersteunen die participatieverbreding of -verdieping beogen.

Ik overweeg om in dit reglement de volgende criteria op te nemen. Een: gericht zijn op een doelgroep waarvan blijkt dat ze minder gemakkelijk tot sporten komt, zoals senioren, dames, personen met een handicap, allochtonen, enzovoort. Twee: een lage financiële instapdrempel hebben. Drie: duurzaam zijn, en dus meer dan een eendagsvlieg zijn. Vier: deelacties bevatten die zijn gericht op de toeleiding naar reguliere of regelmatige sportbeoefening. Vijf: onderbouwd zijn met een gerichte communicatiestrategie in functie van de specificiteit van de doelgroep. Zes: georganiseerd zijn in maximale samenwerking met andere relevante partners, zoals scholen, verschillende clubs, buurt- of wijkverenigingen, de gemeentelijke of provinciale sportdienst en de federatie. Zeven: een meer dan lokale werking en uitstraling hebben.

Bij dit alles komen uiteraard de eerder klassieke of evidente criteria zoals voldoende financiële draagkracht en voldoende communicatieve return voor Vlaanderen. Mijn administratie heeft opdracht gekregen om dit reglement en een aanvraagformulier uit te schrijven. Ze zullen zo snel mogelijk worden bekendgemaakt en meegedeeld. Het oude reglement is dus nog altijd van kracht, in afwachting van een aangepaste versie.

Voor projecten of evenementen die in het begin van het jaar plaatsvonden, hebben we volgens de filosofie van

het reglement een oplossing gezocht. Gezien de expliciete keuzes voor topsport enerzijds en participatie anderzijds zullen een aantal organisaties die in het verleden wel werden ondersteund niet langer aan bod komen. In overleg met de minister-president heb ik voor hen naar een overgangsregeling gezocht.

Afsluitend vat ik kort mijn filosofie voor het projectreglement Sportend Vlaanderen samen. Ik kies voor een duidelijke labeling op basis van de invalshoek participatiebevordering, net zoals ik voor de Topsport Vlaanderen-evenementen een strakke labeling 'topsport' toepas. Deze labeling vloeit voort uit mijn duidelijke en consequent doorgetrokken beleidsprioriteit 'participatie'. Dit reglement biedt mij de kans om warm te lopen voor de realisatie van de invalshoek sport in het flankerende participatiedecreet waaraan ik momenteel werk. Deze invalshoek is vernieuwend voor de sportsector, want die is misschien minder bewust met participatie en doelgroepenbeleid bezig.

We hebben het reglement Topsport duidelijker uitgeschreven teneinde wildgroei weg te werken. Een aantal manifestaties hoorde daar ook niet thuis. Al enkele jaren is er in middelen voorzien en bestaat er een reglementering voor Sport voor Allen. We zullen dat nu aanpassen, verfijnen, verduidelijken en meer op participatie richten.

Van grote sportmanifestaties verwacht ik dat er in de mate van het mogelijke jeugdinitiatieven aan worden gekoppeld. Aan de Ronde van Vlaanderen bijvoorbeeld worden er initiatieven gekoppeld in het kader van het Jaar van de Fiets waarbij veel aandacht is voor gezinnen. Aan de Memorial Van Damme koppel ik altijd jeugdinitiatieven. Aan het veldlopen in Brussel en andere steden wordt in de voormiddag altijd een heel uitgebreide veldcross voor jongeren gekoppeld, in samenwerking met scholen. De grote manifestaties moeten ook hun verantwoordelijkheid opnemen met betrekking tot participatie en jeugd.

De wildgroei moet worden gestopt waardoor moeilijke keuzes moeten worden gemaakt. Voor alle duidelijkheid, de minister-president die bevoegd is voor communicatie is onmiddellijk in het gat gesprongen en heeft een brief geschreven naar diegenen die vermoedelijk niet meer in aanmerking zullen komen voor het reglement. In die brief staat dat vanuit Communicatie vermoedelijk wel voor 2007 extra middelen zouden worden vrijgemaakt om het telefoonnummer 1700 bekend te maken. Op die wijze wordt in een overgangsperiode voorzien. Ik dank de minister-president dat hij mij nogmaals steunt op het gebied van sport. Hij gaat zelfs naar het buitenland om mijn sportbeleid te steunen.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw toelichting. U zegt dat ik er een potje van maak. Het is nuttig dat een aantal dingen duidelijk worden gesteld.

Ik heb er geen probleem mee dat u op twee sporen wilt werken met enerzijds topsport en anderzijds recreatief sporten. Ik vind het echter verbazingwekkend dat u een brief hebt laten sturen naar alle organisaties die in de voorbije jaren konden genieten van topsportsubsidies waarin u enerzijds stelt wat de nieuwe criteria zijn, maar anderzijds niet verwijst naar de mogelijkheid om gebruik te maken van een Sport voor Allen-ondersteuning of een ondersteuning voor recreatiesporten. U verwijst daar vandaag nochtans herhaaldelijk naar in uw antwoord. U zegt dat dit al jaren bestaat, maar ik heb naar aanleiding van deze vraag contact opgenomen met uw medewerker Sport die me heeft gemaaild: "Voor recreatieve evenementen is er wel in een budget voorzien voor facultatieve subsidies, maar hiervoor is geen reglement beschikbaar. Eventuele aanvragen kunnen door de organisatoren worden ingediend en worden dossier per dossier door de minister geëvalueerd." Dat laatste verbaast mij. Dat vind ik er een potje van maken. Het is een manier van werken die niet kan.

U zegt dat er een reglement is voor recreatieve manifestaties en dat ik dat had moeten weten, maar blijkbaar weet uw eigen raadgever dat niet eens. In zijn brief schrijft hij dat dit dossier per dossier wordt geëvalueerd. Ik stel voor dat u de recreatieve organisaties inlicht over het recreatief subsidiereglement, over de voorwaarden en over het feit dat ze een dossier kunnen indienen. Door wat in de mail en de brief staat omtrent het snoeien in topsportevenementen – wat ik terecht vind – is er een potje ontstaan dat snel moet worden uitgeklaard.

Minister Bert Anciaux: Die communicatie zal gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

